



T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 169618
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/33071 7 Gk 12
7/33296
7/34955 Gk 26
7/36526-36531 Gk 47
7/36683-36684 Gk 50
7/36680
7/36824 Gk 51
7/37350-37353 Gk 61
7/37495-37496 Gk 65
27 Ocak 2021
7/37600 Gk 7
7/37721
7/37724 /2021
7/37846-37847
7/37849-37850
7/37936-37942
7/38097-38098
7/38097-38098
7/38375-38380
7/38520-38523
7/38673-3869
7/38702
7/38781
7/38975
7/38979
Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (8 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (79 Adet, 129 Sayfa)



**ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. ARSLAN KABUKCUOĞLU'NUN
TBMM 7/36683 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

T.C Sayıştay Başkanlığı'nın 2020 yılı Eylül ayında Çevre ve Şehircilik Bakanlığına dair yayınladığı denetim raporunda yer alan bulgulara baktığımızda Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'ne göre ÇED Raporu ya da Proje Tanıtım Dosyası hazırlaması gereken bazı işletmelerin, söz konusu belgeleri hazırlamamak için kapasitelerini olması gerekenden daha düşük gösterdiği dair tespitin yer aldığını görüyoruz.

ÇED Yönetmeliği'nin, EK-1 Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi'nde belirtilen kapasitelerin üzerinde olması planlanan tesislerin ÇED raporu hazırlaması gerekmektedir. Belirtilen sınırların altında kalan EK-2 işletmelerine ise Proje Tanıtım Dosyası hazırlama yükümlülüğü getirilmiştir. EK-1'de, 1.000 ton ve üzeri yıllık üretim yapan kültür balıkçılığı projeleri; 27'nci maddesinde, 25 hektar ve üzeri arazi yüzeyindeki madencilik projeleri ve 400.000 ton/yıl ve üzeri kırma, eleme, yıkama ve cevher hazırlama işlemlerinden en az birini yapan madencilik tesisleri, proje alanı 20 hektar ve üzerinde veya kurulu gücü 10 MWe ve üzerinde olan güneş enerji santralleri sayılmaktadır.

Sayıştay raporunda, "yatırımcı kişi ya da kuruluşların, ÇED sürecinde EK-1 listesine girmemek, EK-2 sınır değerleri içinde kalıp "ÇED gerekli değil" kararı alabilmek ya da kapsam dışı kalabilmek amacıyla, kapasitelerini ya da ÇED sahalarını olduğundan farklı göstermek için, yapacakları yatırımı parça parça işletecek farklı isimlerdeki şirketler üzerinden ya da bitişik ve işletmecisi aynı olan ruhsat sahalarından ayrı ayrı sundukları belgelerle kapsam dışında veya EK-2 sınır değerleri içerisinde kalacak şekilde bir uygulamaya yöneldiği görülmüştür."

ÇED Raporu hazırlamak yaklaşık 1.5 yıl gibi süre isteyen bir süreç ve maliyetli yüksek olduğu için şirketler bir nevi yönetmeliği arkadan dolanmakta, yukarıda bahsi geçen yöntemlerle hem ÇED raporu maliyetinden kurtulmaya hem de zaman kazanmaya çalışmaktadır.

ÇED Raporu hazırlama prosedürü, Proje Tanıtım Dosyası hazırlama prosedürüne kıyasla daha uzun süren (yaklaşık 1,5 yıl) ve daha maliyetli bir süreçten oluşmakta iken, Proje Tanıtım Dosyası hazırlanması süreci yaklaşık 6 ay sürmekte ve ÇED Raporuna göre daha hızlı ve daha düşük maliyetle sonuçlanmaktadır.

Bu durum çevre sorunlarının çözümünü öngören ve sorunların oluşmasında önleyici bir işlev gören ÇED'i önemsiz kılmaktadır. İşletmeler ÇED Gerekli değildir kararı alabilmek için bir nevi

ÇED Yönetmeliğini arkadan dolanmakta ve idare bu durumu engelleyecek tedbirler ve önlemler geliştirememektedir. Kalkınmamız ve ekonomimiz için gerekli olan yatırımların, doğayı bozmadan ve çevreyi kirletmeden gerçekleşmesinin sorumluluğu hem bu yatırımları yapan kişi ve işletmeler, hem de idareye aittir.

Bu bağlamda;

1. ÇED gerekli değildir kararı alabilmek amacıyla kişilerin işletmelerin yukarıda bahsi geçen yola başvurmalarını Bakanlığınız uygun bulmakta mıdır?
2. ÇED sahalarını olduğundan farklı göstererek, ÇED gerekli değildir kararı alan yatırımcı kişi ve kuruluşların tespiti yapılmış mıdır? Bakanlığınız ÇED mevzuatına uymamak için kapasitelerini ya da ÇED sahalarını olduğundan farklı gösteren bu kişi ve kuruluşlarla ilgi nasıl bir tasarrufta bulunmuştur? Bu kişi ve kuruluşların sayısı kaçtır?
3. Bakanlığınızın yukarıda bahsi geçen yolla başvurarak ÇED Raporu hazırlaması gerekirken, ÇED gerekli değildir kararı alan firmaları, bu kararı almadan denetleyecek herhangi bir denetim ve kontrol mekanizması var mıdır?
4. Bakanlığınız, ÇED Raporu hazırlaması gereken kuruluşların yukarıda bahsi geçen geliştirdikleri önlemle ÇED Gerekli değildir kararı alabilmelerinin önüne geçecek herhangi bir çalışma yürütmekte midir?

CEVAPLAR:

Soru önergesine konu projeler ve diğer projeler için Bakanlığımız/Valiliklerimiz'e yapılan başvuruların her aşaması ÇED Yönetmeliği'ne uygun olarak yürütülmektedir. Bahse konu Yönetmelik maddeleri, halihazırda yürürlükte olan hükümler olup ÇED Yönetmeliği uygulamalarının geliştirilmesi için mevzuat çalışmaları da devam etmektedir.

Bakanlığımız/Valiliklerimiz'e yapılan ÇED başvurularında, planlanan projenin etki alanında bulunan tüm faaliyetlerin çevresel etkileri kümülatif olarak değerlendirilmekte, ayrıca bitişik nizamda aynı yatırımcıya ait benzer faaliyet varsa kapasiteleri toplanarak ÇED Yönetmeliği kapsamında işlem ihdas edilmektedir. Bu itibarla aynı gerçek/tüzel kişinin aynı konuda bitişik nizamda başvuru yapması halinde Yönetmelik sınır değer altında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Bununla birlikte, ÇED kararı nihai izin niteliği taşımamakta olup kararın alınmasını müteakip ilgili diğer kurumların da mevzuatları kapsamında görüşlerinin alınması gerekmektedir.

ÇED süreci başlatılan projeler, hâlihazırda işletilen ve kapasite artışı nedeniyle tekrar başvuru yapan projeler olduğu gibi ağırlıklı olarak sahada hiçbir faaliyetin bulunmadığı projelerden oluşmaktadır. İşletmede olan projelerle ilgili başvuru yapıldığında, ilgili sanayi/ticaret odalarından veya ilgili kurumlardan kapasitelerini gösterir belgeler istenilmektedir. Bu nedenle kapasitelerini düşük göstermeleri mümkün değildir.

Yeni projelerde ise, ÇED kararı sonrası diğer izinler için ilgili kurumlara başvuru yapılması gerektiğinden, bahse konu kurumlar tarafından ÇED kararına konu kapasite ile kendilerine müracaat edilen kapasite karşılaştırılmakta ve tereddüt hâsıl olan durumlarda da yeniden Bakanlığımız görüşü alınmaktadır. Bu nedenle, ÇED başvurusunda kapasitenin düşük gösterilmesi, yatırımcının işine gelen ve tercih edeceği bir yöntem değildir.

ÇED Yönetmeliği'nin Seçme Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesine (Ek-2) tabii olup "ÇED Gerekli Değildir" kararı alan projelerde yapılacak olan kapasite artışlarında, mevcut kapasite ile yapılacak olan kapasite artışlarının toplamına göre Bakanlığımızca ve/veya Valiliklerimizce değerlendirme yapılmaktadır. Toplam kapasite ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında kalıyor ise Seçme Eleme Kriterleri (Ek-2 prosedürü), Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler (Ek-1) kapsamına giriyor ise Çevresel Etki Değerlendirmesi (Ek-1 prosedürü) uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, Bakanlığımız veya Valiliklerimiz tarafından yapılan çevre denetimlerinde, Ek-1 prosedürü uygulanacak projeler kapsamında kalan bir projeye Ek-2 prosedürü uygulandığının tespit edilmesi durumunda tesis hakkında idari yaptırım uygulanmakta ve Ek-1 prosedürü tamamlamadan faaliyetine izin verilmemektedir.